

doc. dr Ivica Stojanović

Ispitna pitanja

za predmet «Tržišna ekonomija» za studente prve godine

Fakulteta za poslovne studije u Beogradu i

Poslovne škole Beograd,

«Megatrend» Univerziteta primenjenih nauka, Beograd

(generacija koja je «Tržišnu ekonomiju» slušala u zimskom semestru školske 2002/2003)

PRVI DEO

EKONOMIJA KAO NAUKA

1. POJMOVNO ODREĐENJE EKONOMIJE KAO NAUKE

1. Koja su dva osnovna pristupa u izučavanju ekonomije kao nauke?
2. Kakve metode iznalazi ekonomija kao nauka?
3. Od koje pretpostavke polaze pristalice drugog pristupa u izučavanju ekonomije kao nauke?
4. Šta predstavlja ekonomska aktivnost?
5. Ekonomija je izbor... ?

2. OSNOVNE EKONOMSKE KATEGORIJE

6. Zašto se ljudi bave ekonomijom?
7. Šta bi se desilo sa ljudskom civilizacijom kada bi svi ljudi na planeti Zemlji prestali da proizvode?
8. Zašto se čovek bavi ekonomskim aktivnostima (proizvodnja, potrošnja, raspodela i razmena materijalnih dobara i usluga)?

9. Da li su ljudske potrebe neograničene?
10. Da li su neograničeni proizvodni resursi?
11. Koji su oblici ekonomskih aktivnosti?
12. Zašto je proizvodnja osnovni oblik ekonomskih aktivnosti?
13. Kako su se razdvojili proizvodnja i potrošnja?
14. Šta je proizvodnja?
15. Koji su elementi procesa proizvodnje?
16. Šta se podrazumeva pod ljudskim radom?
17. Šta su sredstva za rad?
18. Šta su predmeti rada?
19. Šta su sredstva za proizvodnju?
20. Nabrojati faktore proizvodnje?

21. Da li je upotreba faktora proizvodnje aliterativna?

22. Koja su tri osnovna ekonomska problema koja mora rešavati svako društvo i zbog čega postoje ta tri osnovna ekonomska problema?

23. Da li su faktori proizvodnje ograničeni i nedovoljni?

24. Da li faktori proizvodnje mogu međusobno da se supstituišu?

25. Objasniti korišćenje radno intenzivne i korišćenje kapitalno intenzivne tehnologije?

26. Šta predstavlja okvir proizvodnih mogućnosti jednog društva?

27. Šta su proizvodne mogućnosti neke privrede?

28. Kao posledica kojih činjenica je nastao koncept oportunitetnog troška?

29. Šta je potrošnja i koji oblici potrošnje postoje?

30. Šta je raspodela i kako se raspodeljuju novostvorena materijalna dobra?

31. Šta je razmena, a šta trampa?

32. U čemu se sastoji funkcija novca kao prometnog sredstva ?

3. EKONOMIJA KAO NAUKA – OSNOVNI ISTORIJSKI, TEORIJSKI I PRAKTIČNI ASPEKTI

3.1. PRETKAPITALISTIČKA EKONOMOSKA MISAO – MERKANTILIZAM I FIZIOKRATIZAM

33. Kako se zovu prvi ekonomski mislioci sa koliko-toliko zaokruženim i konzistentnim ekonomskim učenjem? (naziv, razdoblje i najpoznatiji predstavnici).

34. Koji su osnovni teorijski principi merkantilističkog ekonomskog učenja?

35. Kakva je uloga države kod merkantilista?

36. Za kakav poredak u društvu i privredi se zalažu fiziokrati?

37. Kakva je uloga države kod fiziokrata?

38. U čemu je osnovna razlika između merkantilista i fiziokrata?

39. U čemu se sastoji Keneova kritika merkantilističkih shvatanja o novcu?

40. Da li su teorijski stavovi merkantilističkih i fiziokratskih pisaca bili uslovljeni ekonomskim prilikama vremena u kome su živeli i koje su osnovne karakteristike tog vremena?

3.2. LI-BE-RAL-NI KA-PI-TA-LI-ZAM I KLA-SIČ-NA EKO-NOM-SKA MI-SAO

41. Sa kojim ekonomistom počinju začeci klasične ekonomske misli i koje je njegovo najpoznatije delo?

42. Koje su osnovne karakteristike privrednog razvoja Engleske u XVII i XVIII veku?

43. Da li na praksu privrednog života Engleske XVII i XVIII veka imaju veći uticaj merkantilističke ekonomske doktrine državnog intervencionizma ili fiziokratske ideje o konkurenciji i ekonomskim slobodama?

44. Na koji način realnost privrednog života Engleske XVII i XVIII veka utiče na stvaralaštvo Vilijama Petija?

45. Kakvi su stavovi Vilijama Petija u vezi sa ulogom države u privredi?

46. Koji ekonomista je postavio temelje klasične ekonomske misli?

47. Koje su osnovne karakteristike doba u kome živi Adam Smit i da li je učenje Adama Smita izraz vremena u kome je živio i radio?

48. Koji su zahtevi mlade buržoazije s kraja osamnaestog veka?

49. Kakav je Smitov odnos prema merkantilizmu i državnom intervencionizmu?

50. Koja je razlika između shvatanja Adama Smita i fiziokrata u vezi sa ulogom države u

privredi?

51. Po Adamu Smitu koje su uloge države?

52. Koje su osnovne karakteristike vremena (početak devetnaestog veka) u kome živi i radi David Rikardo?

53. Čije ekonomsko učenje predstavlja najviši domet klasične ekonomske misli?

3.3. DRŽAVNI KAPITALIZAM I EKONOMSKA MISAO

54. Krajem de-vet-na-e-stog, a po-seb-no po-čet-kom dva-de-se-tog ve-ka, te-o-ri-ja eko-nom-ske mi-sli i prak-sa pri-vred-nog ži-vo-ta za-pad-no-e-vrop-skih ze-ma-lja, po-či-nju sve vi-še da se uda-lja-va-ju jed-na od dru-ge. Zašta se zalažu ekonomisti tog doba, a kakav je privredni život istog razdoblja?

55. Zbog čega ekonomisti marginalisti samo kritikuju postojanje monopola, a i dalje se zalažu za liberalnu državu i ekonomski liberalizam?

56. Objasniti situaciju u kojoj je zbog velikih ratnih porudžbina, za vreme Prvog svetskog rata u SAD došlo do sukoba različitih interesa i tržišnih poremećaja. Da li su klasični tržišni ekonomski mehanizmi razrešili nastale sukobe interesa i tržišne poremećaje?

57. Da li je visoka privredna aktivnost u SAD posle Prvog svetskog rata bila rezultat «nove ere» (vra-ća-nja na uslo-ve slo-bod-ne kon-ku-ren-ci-je i ogra-ni-če-ne ulo-ge dr-ža-ve) ili prelaska sa ratne na mirnodopsku privredu? Šta je pokazala Velika ekonomska kriza 1929. godine?

58. Kako Veliku ekonomsku krizu iz 1929. godine, posmatrati u svetlu Sejovog zakon tržišta (svi

pro-dav-ci su i kup-ci) i Kejnsovog odbacivanje navedenog Sejovog zakona ?

59.Kako ekonomisti kao što su Srafa, Čemberlen i Džoana Robinson, analiziraju probleme monopola i nepotpune konkurencije?

60.U čemu se razlikuje analiza problema monopola i nepotpune konkurencije Srafe, Džoane Robinson i Čemberlena od analize koju je dao Kejns?

61.Koje su osnovne karakteristike Ruzveltovog «nju-dila» iz 1934. godine?

62.Kako su mere «nju-dila» i neposredni efekti Drugog svetskog rata i angažovanje SAD u njemu, delovali na uravnoteženje ekonomskih odnosa koji su pomećeni za vreme Velike ekonomske krize?

63.Kakva je bila uloga države u privrednom životu razvijenih tržišnih privreda i kakva je uopšte bila privredna strategija Zapadne Evripe i SAD, posle Drugog svetskog rata?

64.Zbog čega Ajzenhauerova administracija, koja je sle-di-la kurs una-pre-đe-nja in-te-re-sa pri-vat-nog pred-u-zet-ni-štva nije do-ve-la do na-pu-šta-nja ni-ti uki-da-nja bi-lo ko-je bit-ni-je me-re dr-žav-nog usme-ra-va-nja pri-vred-nih kre-ta-nja?

65.Posle Ajzenhauerove administracije šta je značio Pro-gram Ke-ne-di-je-ve ad-mi-ni-stra-ci-je, ko-ji je na-zvan „no-vi ho-ri-zon-ti“?

66.Koje su najvažnije uloge države u pri-vred-nom ži-vo-tu ze-ma-lja raz-vi-je-nih tr-ži-šnih ekonomija u raz-do-blju dr-žav-nog ka-pi-ta-li-zma od kra-ja Dru-gog svet-skog ra-ta do pr-ve po-lo-vi-ne osam-de-se-tih go-di-na?

67. Koje uloge -je dr-ža-va ostva-rivala pre-ko dr-žav-nog sek-to-ra - dr-žav-na re-gu-la-ti-va, ko-ja je za-sno-va-na na di-rekt-noj re-gu-la-ci-ji jav-ne svo-ji-ne?

68. Koje uloge država ostvaruje preko državnog budžeta? Ulo-ge ko-je ima fi-skal-na po-li-ti-ka - bu-džet-ski pri-ho-di?

69. Koje uloge država ostvaruje preko državnog budžeta? Ulo-ge ko-je ima-ju bu-džet-ski ras-ho-di?

70. Ulo-ge ko-je dr-ža-va ostva-ru-je in-ter-ven-ci-jom u po-ljo-pri-vre-di?

71. Uloge koje država ostvaruje preko privrednog razvoja i ekonomske politike?

3.4. LI-BE-RA-LI-STIČ-KI RE-FOR-MI-ZAM DR-ŽAV-NOG KA-PI-TA-LI-ZMA I EKO-NOM-SKA MI-SAO

72. Zbog kojih promena u prvoj polovini osamdesetih godina prošlog veka, ze-mlje raz-vi-je-nih tr-ži-šnih ekonomija sve te-že su uspe-va-le da isto-vre-me-no ostva-re tri osnov-na ci-lja raz-vo-ja: sta-bil-nost, di-na-mi-čan eko-nom-ski rast uz op-ti-mal-nu sto-pu ra-sta, pu-nu za-po-sle-nost svih fak-to-ra raz-vo-ja i, po mo-guć-no-sti, do-volj-no urav-no-te-žen plat-ni bi-lans? U čemu se sastojala osnovna dilema?

73. Kako je kejsnianska ekonomska misao reagovala na zaoštravanje stagflacionih protivurečnosti?

74. Šta o inflaciji misle kejsniansci , a šta monetaristi?

75.Šta o nezaposlenosti misle kejsijanci, a šta monetaristi?

76.Zbog čega neokejsijanska ekonomska politika nije uspela da razreši stagflacioni čvor: visoka troškovna inflacija, visoka strukturna nezaposlenost i pad stope privrednog rasta?

77.Da li je monetarizam uspeo da razreši stagflacioni čvor: visoka troškovna inflacija, visoka strukturna nezaposlenost i pad stope privrednog rasta?

78.Koje su osnovne karakteristike operativnog monetarizma, odnosno tačerizma u Velikoj Britaniji od 1979. godine, i reganizma u SAD od 1980. godine?

79.Koje su osnovne karakteristike nove privredne filozofije zemalja razvijenih tržišnih privreda koja je postala aktuelna početkom osamdesetih godina prošlog veka, temelji se na monetarističkom pristupu u vođenju ekonomske politike, a jedni je nazivaju no-vi kon-zer-va-ti-vi-zam, a dru-gi li-be-ra-li-stič-ki re-for-mi-zam?

80.Zbog čega u prvoj polovini osamdesetih godina prošlog veka u razvijenim tržišnim privredama nisu odgovarale dotadašnje ulo-ge ko-je je dr-ža-va ostva-rivala pre-ko dr-žav-nog sek-to-ra (dr-žav-na re-gu-la-ti-va, ko-ja je za-sno-va-na na di-rekt-noj re-gu-la-ci-ji jav-ne svo-ji-ne) i zbog čega je počeo proces „de-mon-ti-ra-nja“ do-ta-da-šnjih ob-li-ka di-rekt-ne re-gu-la-ci-je jav-ne svo-ji-ne?

81.Da li je proces «demontriranja» državne regulative koja je zasnovana na direktnoj regulaciji javne svojine u razvijenim tržišnim privredama, početkom osamdesetih godina prošlog veka, u stvarnosti izvršen totalnim povlačenjem države iz oblasti regulisanja javne svojine?

82.Koje su to nove forme državne regulative javne svojine koje su u razvijenim tržišnim privredama nastale u prvoj polovini osamdesetih godina?

83.«Regulatorna reforma» u oblasti po-vla-če-nje jav-ne svo-ji-ne i nje-no tran-sfor-mi-sa-nje u

pri-vat-nu - pri-va-ti-za-ci-ja?

84.«Regulatorna reforma» u pogledu povlačenja države iz oblasti kon-tro-le pred-u-ze-ća i prepuštanja preduzeća slo-bod-nom de-lo-va-nju tr-ži-šta - li-be-ra-li-za-ci-ja?

85.Zbog čega se procesi privatizacije i liberalizacije sprovode zajedno?

86.Da li su «regulatorne reforme» u oblasti funkcionisanja tržišta radne snage u razvijenim tržišnim privredama početkom osamdesetih godina značile: 1) reforme tržišta radne snage u uslovima potpune konkurencije ka tržištu radne snage u uslovima nepotpune konkurencije, ili 2) reformu tržišta radne snage u uslovima nepotpune konkurencije ka tržištu radne snage u uslovima potpune konkurencije?

87.Šta je bio uzrok rastuće nezaposlenosti sredinom sedamdesetih godina proteklog veka u razvijenim tržišnim privredama?

88.Kako neoklasična teorija zaposlenosti koja se zalaže za tržište radne snage u uslovima potpune konkurencije, objašnjava: 1) uzroke nezaposlenosti sredinom sedamdesetih godina prošlog veka i 2) načine smanjenja pomenute nezaposlenosti?

89.Šta su Margaret Tačer i Ronald Regan dolaskom na vlast u Velikoj Britaniji, odnosno u SAD, uradili u pogledu tržišta radne snage?

90.Kakve rezultete u pogledu zaposlenosti su postigle Vlade Margaret Tačer i Ronalda Regana sprovođenjem «regulatorne reforme» u oblasti funkcionisanja tržišta radne snage?

4. MI-KRO-E-KO-NO-MI-JA I MA-KRO-E-KO-NO-MI-JA

91. Od kada i zbog čega se ekonomija kao nauka grana u dva osnovna pravca – mikroekonomiju i makroekonomiju

DRUGI DEO

MIKROEKONOMIJA

1. NA-STA-NAK I PO-JAM MI-KRO-E-KO-NO-MI-JE

92. Za koji pravac ekonomske misli se vezuje nastanak i razvoj mikroekonomije?

93. Šta je to “Dževonsova revolucija”?

94. Koje škole ima marginalistički pravac ekonomske misli?

95. Po marginalistima ko određuje tražnju ponudu i cene?

2. BEČ-KA (PSI-HO-LO-ŠKA) ŠKO-LA

96. Bečka (psihološka) škola? (predstavnici i shvatanja teorije vrednosti)

3. LO-ZAN-SKA (MA-TE-MA-TIČ-KA) ŠKO-LA

97. Koje su osnovne karakteristike lozanske (matematičke) škole, odnosno škole privredne

ravnoteže?

98.Šta Valras misli o međuzavisnosti tržišta?

4. MAR-ŠA-LI-JAN-SKA (KEM-BRIDŽ-KA, NEO-KLA-SIČ-NA) ŠKO-LA

99.Zašto se maršalijanska škola još zove i neoklasična škola ekonomske misli?

100. Maršalova analiza tražnje?

101. Šta je za Maršala potrošački višak?

102. Maršalova analiza teorije vrednosti – cena tražnje, cena ponude?

103. Po Maršalu kako se cena tražnje ponaša: 1) kada je na tržištu ponuda mala, 2) kada je na tržištu ponuda velika i 3) kada su na tržištu tražnja i ponuda u ravnoteži?

104. Da li, po Maršalu, na vred-nost, od-no-sno ce-nu ne-kog do-bra, ve-ći uti-caj ima: 1) ce-na tra-žnje,ili 2) ce-na po-nu-de?

105. Maršal i teorija raspodele?

5.1. PO-NA-ŠA-NJE I IZ-BOR PO-TRO-ŠA-ČA

5.1.1. Te-o-ri-ja po-na-ša-nja po-tro-ša-ča

106. **Zašto potrošači kupuju dobra i usluge?**

107. **Šta je korisnost?**

108. **Šta predstavlja racionalan izbora i racionalna odluka potrošača?**

109. **Na čemu se zasniva teorija racionalnog izbora i racionalne odluke potrošača?**

110. **Koje marginalne (granične) veličine se nalaze u okviru teorije ponašanja potrošača?**

111. **Po marginalističkoj teoriji potrošač kada kupuje neki proizvod šta plaća?**

5.1.2. Te-o-ri-ja ko-ri-sno-sti i mar-gi-nal-na ko-ri-snost

112. **Šta je marginalna korisnost?**

113. **Da li je poslednja marginalna korisnost manja ili veća od prethodnih marginalnih korisnosti koje su imale sve prethodno kupljene jedinice nekog proizvoda?**

114. **Kada potrošač kupuje više jedinica istog proizvoda, da li svaka sledeća jedinica daje veću ili manju ukupnu korisnost?**

115. **Da li povećanje ukupne korisnosti ima konstantnu tendenciju opadanja?**

116. **Prilikom kupovine nekog proizvoda da li će potrošač da analizira ukupnu korisnost nekog proizvoda ili samo marginalnu korisnost tog proizvoda?**

5.1.3. Analiza indiferentnosti

117. **Šta je indiferentnost potrošača?**

118. **Koje su karakteristike krive indiferentnosti?**

5.1.4. Budžetsko ograničenje

119. **Šta podrazumeva budžetsko ograničenje potrošača?**

5.2. PO-NA-ŠA-NJE PRO-IZ-VO-ĐA-ČA
– ra-ci-o-na-lan iz-bor i od-lu-ke pro-iz-vo-đa-ča

5.2.1. Poj-mov-no od-re-đe-nje tro-ško-va pro-iz-vod-nje i mak-si-mi-zi-ra-nja pro-fi-ta

120. **Koje dve grupe problema rešavaju proizvođači kao nosioci ponude na tržištu?**

121. **Šta predstavlja profit?**

122. **Šta je glavni cilj svakog proizvođača?**
123. **Ukoliko želi da ostvari maksimiziranje profita šta svaki proizvođač mora da postigne?**
124. **Koja su dva osnovna pristupa analize troškova?**
125. **Kako se troškovi dele u zavisnosti od njihovog ponašanja pri promeni obima proizvodnje?**
126. **U zavisnosti od iskazivanja visine koji troškovi mogu da budu?**
127. **Od čega zavisi veličina ukupnih varijabilnih troškova?**
128. **Da li ukupni fiksni troškovi, na kratak rok i do određenog obima proizvodnje zavise od obima proizvedenih jedinica proizvoda?**
129. **Navesti primer ponašanja varijabilnih i fiksnih troškova u zavisnosti od promene obima proizvodnje.**

5.2.2. Op-ti-mi-za-ci-ja tro-ško-va pro-iz-vod-nje

130. **Šta su marginalni troškovi?**
131. **Kako se izračunava marginalni trošak?**

132. **Dati primer (iz udžbenika ili neki drugi) izračunavanja marginalnog troška?**
133. **Zbog čega opadaju prosečni ukupni troškovi?**
134. **Zbog čega (u primeru iz tabele broj 9 u udžbeniku) prosečni ukupni troškovi od nivoa proizvodnje od 5000 konstantno rastu?**
135. **Od kretanja kojih troškova zavisi kretanje marginalnih troškova i prosečnih ukupnih troškova?**
136. **Šta je optimizacija troškova proizvodnje?**
137. **Od čega zavisi optimizacija ukupnih varijabilnih troškova?**
138. **Iz kog zakona proizilazi marginalna produktivnost?**
139. **Šta definiše zakon o opadajućim prinosima?**
140. **Navesti primere u vezi sa delovanjem zakona o opadajućim prinosima?**
141. **Kakav je odnos između marginalnih troškova i marginalne produktivnosti?**
142. **Kada se obim proizvodnje nalazi na nivou koji daje optimalne troškove proizvodnje?**

5.2.3. Maksimiziranje profita

143. U kom odnosu treba da budu marginalni prihod i marginalni trošak da bi kompanija uvećavala profit povećanjem obima proizvodnje?

144. Kako se utvrđuje najprofitabilniji obim proizvodnje?

145. Do kada kompanija može da uvećava svoj profit povećanjem obima proizvodnje?

5.3. TRAŽNJA I PONUDA DOBARA I USLUGA

5.3.1. Tražnja

146. Tražnju predstavljaju... ?

147. Zašto je za ekonomiju značajno razlikovanje želja za kupovinom od tražnje?

148. Kriva tražnje je... ?

149. Zašto kriva tražnje odražava obrnutu proporcionalnost između cena i tražnje njih količina?

150. Šta je zakon tražnje?

151. Pored cene koji su drugi razlozi zbog kojih obim tražnje i traženje ne može da se povećaju ili smanje?

152. Koja je razlika između broja potrošača, odnosno tražnje i traženih količina?

5.3.2. Ponuda

153. Ponudu predstavlja...?

154. Kriva ponude je...?

155. Zašto kriva ponude odražava direktnu proporcionalnost između cena i ponuđenih količina?

156. Šta je zakon ponude?

157. Koji su razlozi zbog kojih obim ponude može da se poveća ili smanji?

5.3.3. Tržišna ravnoteža – ravnoteža tražnje i ponude dobara i usluga

158. Koje su dve osnovne karakteristike tržišta: a), b)?

159. Šta je zakon tržišta?

160. U čemu se sastoji konfliktnost interesa između tražnje i ponude?
161. Koja je osnovna pretpostavka u vezi sa donošenjem odluka kupca i prodavca na tržištu?
162. Kako se postiže kompromis između konfliktnih interesa koje imaju kupac i prodavac na tržištu?
163. Šta je ravnotežna cena?
164. Na primeru iz udžbenika pokaži kako se sa ravnotežnom cenom postiže tržišna ravnoteža (prvi slučaj – cena 79 novčanih jedinica)?
165. Na primeru iz udžbenika pokaži kako se sa ravnotežnom cenom postiže tržišna ravnoteža (drugi slučaj – cena 69 novčanih jedinica)?
166. Na primeru iz udžbenika pokaži kako se sa ravnotežnom cenom postiže tržišna ravnoteža (treći slučaj – cena 89 novčanih jedinica)?

5.3.4. Elastičnost tražnje i ponude

5.3.4.1. Koncept cenovne elastičnosti tražnje

167. Koja tražnja za nekim proizvodom je cenovno elastična?

168. Koja tražnja za nekim proizvodom je cenovno neelastična?
169. Šta pokazuje koeficijent cenovne elastičnosti tražnje?
170. Kakve posledice ima povećanje cena na ukupan prihod?
171. Kakve posledice ima smanjenje cena na ukupan prihod?
172. Na koji način koncept cenovne elastičnosti tražnje omogućava preduzeću koje donosi odluku o promeni cene da sazna da povećanje cene odluke na povećanje, odnosno smanjenje ukupnog prihoda?
173. Navedi moguće odnose između cenovne elastičnosti tražnje za nekim proizvodom i veličine ukupnog prihoda?
174. Navedi i objasni determinante cenovne elastičnosti tražnje?

5.4. PO-NU-DA I TRAŽNJA FAK-TO-RA PRO-IZ-VOD-NJE

5.4.1. Tržište fak-to-ra pro-iz-vod-nje

175. Uopšte o tržištu faktora proizvodnje: 1) pojam tržišta faktora proizvodnje, 2) cene faktora proizvodnje i 3) specifičnosti ponude i tražnje za faktorima proizvodnje u odnosu na ponudu i tražnju dobara i usluga?

5.4.2. Ka-pi-tal kao fak-tor pro-iz-vod-nje i nje-go-vo tržište

5.4.2.1. Po-jam ka-pi-ta-la i ka-ma-te

176. **Šta je kapital?**

177. **U koja dva oblika se javlja kapital?**

178. **Pojam zajmovnog kapitala?**

179. **Šta je kamata?**

5.4.2.2. Vi-si-na ka-mat-ne sto-pe

180. **Visina kamatne stope kao jedan od ključnih instrumenata ekonomske politike utiče na...: ?**

181. **Od čega zavisi visina kamatne stope?**

182. **Od čega zavisi veličina tražnje za zajmovima?**

183. **Od čega zavisi da li potencijalni zajmoprimalac hoće ili neće da uzme zajam?**

184. **Kakva je razlika između nominalne i realne kamatne stope?**

5.4.2.3. Tr-ži-šte zaj-mov-nog ka-pi-ta-la

185. **Objasniti zašto sa ra- stom ka- mat- ne sto- pese sma- nju- je tra- žnja za zaj- mo- vi- ma za in- ve- sti- ci- je u ka- pi- tal- na do- bra, ze- mlju i an- ga- žo- va- nje ra- da?**

5.4.3. Ze-mlja kao fak-tor pro-iz-vod-nje i nje-no tr-ži-šte

5.4.3.1. Po-jam ze-mlje kao fak-to-ra pro-iz-vod-nje i ren-te

186. **Objasniti prirodnu proizvodnu moć zemlje kao faktora proizvodnje?**

187. **Kako vlasnici zemlje mogu da stiču prihod zahvaljujući vlasništvu nad zemljom?**

188. **Odakle zakupac zemlje plaća rentu?**

189. **Šta renta predstavlja za vlasnika zemlje?**

5.4.3.2. Tr-ži-šte ze-mlje

190. **U čemu se sastoji specifičnost tržišta zemlje koja se daje u zakup u odnosu na tržišta ostalih faktora proizvodnje i objasni činjenicu da je tr- ži- šni ni- vo ren- te u ce- li- ni od- re- đen tra- žnjom za uzimanje zemlje u zakup ?**

5.4.4. Rad kao fak-tor pro-iz-vod-nje i nje-go-vo tr-ži-šte

191. Objasniti koncepciju rimskih pravnika u vezi sa pravnim i ekonomskim odnosima između vlasnika radne snage, radne snage i poslodavca?

192. Da li su koncepciju tržišta radne snage rimskih pravnika u vezi sa pravnim i ekonomskim odnosima između vlasnika radne snage, radne snage i poslodavaca preporučili kao prihvatljive stičući pravo ni i pri vredni si stemi u devetnaestom veku i da li je ta koncepcija u potpunosti zaživela u praksi li be ral nog ka pi ta li zma de vet na e stog ve ka?

193. Kao što je poznato, ni u praksi li be ral nog ka pi ta li zma de vet na e stog ve ka koncepcija tržišta radne snage rimskih pravnika, ni je u potpunosti postojala. Kada je u pitanju koncepcija tržišta radne snage, koje promene je dvadeseti vek doneo u odnosu na devetnaesti vek? Objasniti osnovne karakteristike koncepcija tržišta radne snage koje su se primenjivale u dvadesetom veku: 1) institucionalizacija pregovora o najamninama i uloga sindikata, poslodavca i države kao pregovaračkih subjektata, i 2) «regulatorne reforme» u oblasti funkcionisanja tržišta radne snage?

5.4.4.1. Tržište rada u uslovi-ma pot-pu-ne kon-ku-ren-ci-je

194. Ko na tržištu rada u uslovima potpune konkurencije određuje ravnotežni nivo nadnica? (Komentarisi slike: 1) broj 5.11. – «Određivanje nivoa najamnina presekom krive ponude rada i tražnje za radom» - udžbenik str. 90, i 2) broj 5.12. - udžbenik str. 91.)

195. Zbog čega ni poslodavci ni radnici na tržištu rada u uslovima potpune konkurencije, i pored svoje želje i neposrednog ekonomskog interesa, ne mogu da nametnu nivo najamnina koji bi oni želeli?

196. Zbog čega su uslovi potpune konkurencije na tržištu rada mogući samo u udžbeničkim modelima?

5.4.4.2. Tr-ži-šte ra-da u uslo-vi-ma ne-pot-pu-ne kon-ku-ren-ci-je

197. Ko na tržištu rada u uslovima nepotpune konkurencije veštački ograničava ponudu rada i tražnju za radom da određuju ravnotežni nivo nadnica?

198. Pomoću kojih mera se podižu nadnice iznad ravnotežnog nivoa? (Komentarisi slike: 1) broj 5.13. – «Sanjivanje efektivne ponude rada dovodi do većih najamnina», - udžbenik str. 92. 2) broj 5.14. – «Podizanje standardnog iznosa najamnina» - udžbenik str. 93 i 5.15. «Podizanje krive tražnje za radom»- udžbenik str.93.)

5.5. TI-PO-VI I STRUK-TU-RA TR-ŽI-ŠTA

5.5.1. Ka-te-go-ri-je tr-ži-šta i nji-ho-va ti-po-lo-gi-ja

199. Šta mora da ima svako od mnogobrojnih tržišta?

200. Navedi šest glavnih tipova tržišta?

5.5.2. Potpuna konkurencija

201. Tip tržišta potpune konkurencije – kakva je to ekonomska kategorija?

202. Da li u ti-pu tr-ži-šta pot-pu-ne kon-ku-ren-ci-je uče-stvu-je ve-li-ki broj pro-iz-vo-đa-ča određenog proizvoda koji po-je-di-nač-no sa svojim proizvodima imaju vr-lo ma-lo uče-šće na tržištu?

203. Da li su pojedinačni proizvođači u tipu tržišta potpuno konkurentni je, u mogućnosti da povećanjem ili smanjenjem svoje ponude, utiču na promenu visine određene proizvođa?

204. Da li su u tipu tržišta potpuno konkurentni je proizvođa svih firmi homogeni (isti)?

205. Zbog čega u tipu tržišta potpuno konkurentni je nijedna firma ne može da povećava svoju cenu iznad tržišnih cena, a da zaradi postojećim obimom prodaje?

206. Da li je u tipu tržišta potpune konkurencije tražnja elastična ili neelastična?

207. Po kojim cenama, u tipu tržišta potpune konkurencije, proizvođači treba da prodaju svoje proizvode da bi maksimizirali profit?

208. Objasni vezu između slobode ulaska i izlaska sa tržišta, koja postoji u tipu tržišta slobodne konkurencije i kretanja tržišnih cena oko ravnotežne cene?

209. Koje pretpostavke treba da budu ispunjene da bi tržište bilo potpuno konkurentno?

5.5.2.1. Tržišna ravnoteža

210. Kada je u pitanju ponašanje firme u uslovima potpune konkurencije u čemu je ključna razlika u ponašanju pojedinačne firme i grane kojoj ta firma pripada?

211. Kada je u pitanju maksimiziranje profita kakvo je ponašanje firme u uslovima potpune konkurencije?

212. Objasni izuzetke kada je u pitanju maksimiziranje profita firme u uslovima potpune konkurencije (navesti primer).

5.5.2.2. Kratkoročna ravnoteža potpuno konkurentne firme

213. U analizi potpuno konkurentne firme šta se podrazumeva pod kratkim rokom?

214. Objasni maksimiziranje profita potpuno konkurentne firme i to na kratki rok. (a) na kom nivou se nalazi obim proizvodnje? b) kakva je kriva tražnje i sa kojom krivom se poklapa? c) Zaključci.

5.5.2.3. Kratkoročna ravnoteža potpuno konkurentne grane industrije – kratkoročna kriva ponude

215. Šta se podrazumeva pod kratkim rokom u analizi potpuno konkurentne grane industrije?

216. Kako se izvodi kriva ponude u potpuno konkurentnoj grani industrije iz krive ponude pojedinačnih firmi? (navesti primer)

5.5.2.4. Kratkoročna ravnoteža potpuno konkurentne grane industrije ' kriva tražnje i uspostavljanje tržišne ravnoteže

217. Kratkoročna ravnoteža potpuno konkurentne grane industrije - izvođenje krive tražnje (slučaj kratkog roka)?

218. **Kratko roč na ravnoteža potpuno konkurentne grane industrije - potrební uslov za uspostavljanje tržišne ravnoteže?**

219. **Koja su dva razloga zbog kojih se ravnoteža na dugi rok potpuno konkurentne grane, razlikuje se od kratko ročne ravnoteže takođe potpuno konkurentske grane?**

220. **Zašto u potpuno konkurentskoj grani neke firme ulaze na tržište, a neke izlaze sa njega ?(odgovor i objašnjenje)**

221. **Objasni proces tržišnog prilagođavanja - međuzavisnost između firmi i grane u potpunoj konkurenciji. (Objasniti proces i zaključak, slika 5.20.).**

5.5.3. Čist mo-no-pol

222. **Šta je čist monopol i da li je on čest ili redak u realnom privrednom životu? Ako je čest zbog čega je čest, a ako je redak zbog čega je redak?**

223. **Koje su osnovne razlike između tržišne strukture potpune konkurencije i tržišne strukture čistog monopola?**

224. **Ako u nekom malom gradu postoji samo jedna firma koja snabdeva grad sa prirodnim gasom. Da li je ta firma čist monopolist?**

225. **U kojim okolnostima mala banka u seoskom naselju može da bude čist monopol?**

226. Koje su osnovne karakteristike čistog monopola kao tržišne strukture?

5.5.3.1. Uz-ro-ci na-stan-ka mo-no-po-la

227. Koja su dva osnovna uzroka nastanka monopola?

228. Navedi primere sprečavanja potencijalnih rivala da uđu na tržište i ugroze monopolistu?

229. Navesti i objasniti primere nastanka monopola u slučajevima kada neka pojedinačna firma ima značajnu troškovnu prednost nad potencijalnim rivama?

230. Objasniti vezu između kategorija: ekonomija obima i prirodni monopol?

231. Da li se krajem de-vet-na-e-stog, a po-seb-no po-čet-kom dva-de-se-tog ve-ka u prak-si pri-vred-nog ži-vo-ta za-pad-no-e-vrop-skih ze-ma-lja monopoli rađaju : a) većinom zbog spre-ča-va-nja po-ten-ci-jal-nih ri-va-la da uđu na tr-ži-šte, ili b) većinom zbog toga što su pojedine fir-me imale zna-čaj-nu tro-škov-nu pred-nost nad po-ten-ci-jal-nim ri-va-li-ma?

5.5.3.2. Mak-si-mi-zi-ra-nje pro-fi-ta

232. Da li monopolistička firma: 1) mora da uvažava tržišnu cenu kao da tu i da na nju računuje, 2) ima monopolu snagu da sama utvrdi cenu i izabere kombi-naciju ce-na i ko-li-či-na na kri-voj tra-žnje ko-je joj naj-vi-še od-go-va-ra-ju, 3) se pri-la-go-đa-va ce-ni ko-ja pro-is-ti-će iz od-no-sa po-nu-de i tra-žnje, 4) na-me-će ce-ne i če-sto iza-zi-va nji-hov rast?

233. **Kako monopolista maksimizira profit?**

5.5.4. Mo-no-po-li-stič-ka kon-ku-ren-ci-ja

234. **Koje uslove treba neko tržište treba da zadovolji da bi imalo obeležja tržišne strukture monopolističke konkurencije?**

235. **U čemu se sastoji razlika između monopolističke konkurencije i potpune konkurencije?**

236. **Ukoliko firma na monopolističkom tržištu poveća, odnosno smanji cene, kako će se ponašati kupci? Da li jedan konkurent može da istisne sve druge prodavce sa tržišta? Ako može zašto može, a ako ne može zašto ne može? (primer iz udžbenika: PKB-eove virši na ulicama i francuske kroasane)**

237. **Budući da postoji proizvodna diferencijacija (proizvodi svakog proizvođača se međusobno razlikuju), a to znači da svaka firma u uslovima monopolističke konkurencije ima neku vrstu malog monopolizma, može li da se očekuje da svaka firma u uslovima monopolističke konkurencije zarađuje više od nula tog ekonomskog profita? (primer iz udžbenika: prodavac sladoleda). Kakve su sličnosti u poslovanju firmi u monopolističkoj konkurenciji sa firmama u potpunoj konkurenciji?**

5.5.4.1. Od-re-đi-va-nje ce-na i obi-ma pro-iz-vod-nje u uslo-vi-ma mo-no-po-li-stič-ke kon-ku-ren-ci-je

238. **Određivanje cena i obima proizvodnje u uslovima monopolističke konkurencije?**

5.5.5. Oli-go-pol

239. **Šta je oligopol?**

240. **Kakva je razlika između tržišne strukture oligopola i potpune konkurencije?**

241. **Objasniti teškoće konstituisanja teorijsko-tipskog modela funkcionisanja oligopolske firme?**

TREĆI DEO

MAKROEKONOMIJA

1. DRU-ŠTVE-NO RA-ČU-NO-VOD-STVO

242. **Šta je društveno računovodstvo?**

243. **Šta je glavni predmet izučavanja makroekonomije?**

244. **Šta su: a) resursi privrede jedne zemlje, i b) rezultati privrede jedne zemlje?**

245. **Šta su makroekonomski agregati kao zbirni izraz a) ekonomskih resursa, b) rezultata ekonomskih aktivnosti jedne zemlje, i c) koja su dva najvažnija makroekonomska agregata?**

1.1. BRU-TO DO-MA-ĆI PRO-IZ-VOD (GDP)

246. Šta je bruto domaći proizvod?

247. Koja dva značenja imaju finalna dobra i usluge?

248. Na koja tri načina se obračunava GDP?

249. Objasniti kako razlika između izvoza i uvoza dobara i usluga u pe^{ri}o^{du} za ko^{ji} se is^{ka}zu^{ju} ma^{kro}e^{ko}nom^{ski} agre^{ga}ti, ta^{ko}đe čⁱⁿⁱ jed^{nu} stav^{ku} na^{men}ske upo^{tre}be od^{no}sno tro^{še}nja bru^{to} do^{ma}ćeg pro^{iz}vo^{da}.

1.2. BRU-TO NA-CI-O-NAL-NI PRO-IZ-VOD (GNP)

250. Šta je bruto nacionalni proizvod (GNP)?

251. Šta su to per capita veličine makroekonomskih agregata GNP i GDP?

1.3. NO-MI-NAL-NE I RE-AL-NE VRED-NO-STI
MA-KRO-E-KO-NOM-SKIH AGRE-GA-TA
I NJI-HOV IM-PLI-CIT-NI CE-NOV-NI DE-FLA-TOR

252. Šta su to nominalne i realne vrednosti makroekonomskih agregata i šta je njihov implicitni cenovni deflator?

2. KEJNSOVA MAKROEKONOMSKA ANALIZA

253. Koje snage proučava Kejnsova ekonomska misao?

2.1. KEJNSOV ODNOS PREMA PRETHODNOJ EKONOMSKOJ TEORIJI

2.1.1. Odnos prema maršalijanskoj teoriji zaposlenosti

254. Kada je u pitanju zaposlenost od čega polazi maršalijanska ekonomska misao?

255. Da li Kejnsovo doba karakteriše stanje pune zaposlenosti ili stanje nevoljne nezaposlenosti?

256. Da li je po Kejnsu pogrešno maršalijansku teoriju pune zaposlenosti primenjivati na probleme nevoljne nezaposlenosti?

2.1.2. Kejnsovo odbacivanje Sejovog zakona tržišta

257. Kako glasi Sejov zakon tržišta? (dati i objašnjenje)

258. Kako je Kejns odbacio Sejov zakon tržišta? Šta se dešava ako prodavac dobijeni novac od prodane robe ne uloži odmah u kupovinu druge robe, odnosno uzdrži se od lične potrošnje?(Po Seju, po Kejnsu)

259. U čemu se razlikuju Kejnsova ekonomska teorija i ekonomska teorija pre Kejnsa?(Zaključci)

3. SAVREMENA POSTKEJNSIJSKA MAKROEKONOMSKA ANALIZA

260. Koji faktori određuju nivo nacionalnog dohotka?

3.1. SKLONOST POTROŠNJI I ŠTEDNJI

261. Kako se deli svaki dohodak?

262. Kakav je odnos između štednje i potrošnje?

263. Šta pokazuje sklonost štednji a šta sklonost potrošnji?

264. U čemu je značaj koncepcije sklonosti potrošnji i štednji i koncepti je maršalove sklonosti potrošnji i štednji?

3.2. STRUK-TU-RA PO-TRO-ŠNJE PO-JE-DI-NIH GRU-PA STA-NOV-NI-ŠTVA

265. Šta pokazuje sklonost štednji? (primer)

266. Zašto je značajno uvideti razlike po jedinih grupa stanovništva u pogledu sklonosti potrošnji.

267. Od čega zavisi veličina dela dohotka koji će stanovništvo namerniti potrošiti od nosno štednji?

268. Da li veću sklonost ka potrošnji ima stanovništvo sa višim ili stanovništvo sa

nižim dohotkom?

269. **Da li sa porastom dohotka opada udeo potrošnje ili udeo štednje?**

3.3. MAR-GI-NAL-NA SKLO-NOST PO-TRO-ŠNJI I ŠTED-NJI

270. Šta je marginalna sklonost potrošnji?

271. Šta je marginalna sklonost štednji?

272. Kako se izračunaa marginalna sklonost potrošnji?

273. Kako se ponašaju marginalna sklonost potrošnji i marginalna sklonost štednji u zavisnosti od socijalnog statusa pojedinih grupa stanovništva (bogatije, odnosno siromašnije grupe stanovništva)?

274. U čemu se sastoji važnost koncepcije marginalne sklonosti potrošnji i marginalne sklonosti štednji?(primer)

3.4. SKLO-NOST PO-TRO-ŠNJI UKUP-NOG STA-NOV-NI-ŠTVA JED-NE DR-ŽA-VE (na-ci-o-nal-na sklo-nost po-tro-šnji)

275. Šta je nacionalna sklonost potrošnji?

276. Šta pokazuje kriva ukupne potrošnje?

3.5. NE-ZA-PO-SLE-NOST, IN-FLA-CI-JA I IN-VE-STI-CI-JE

277. Koja su dva osnovna problema savremenih tržišnih privreda?
278. Po Kejnsu od čega zavise inflacija tražnje i nezaposlenost?
279. Čemu vodi mali, a čemu veliki obim investicija?
280. Šta su ekonomisti pre Kejnasa, a šta Kejns i Kejnsovci smatrali u vezi sa obezbeđivanjem onog obima investicija koji dovodi do pune zaposlenosti bez inflacije tražnje?
281. Šta Kejns predlaže kao način regulisanja obima investicija koji dovodi do pune zaposlenosti bez inflacije tražnje?

3.6. ŠTEDNJA I INVESTICIJE

3.6.1. Pojmovno određenje štednje i investicija

282. Šta je štednja a šta su investicije?
283. Kada novčana akumulacija postaje investicija?

3.6.2. Šted-nja i in-ve-sti-ci-je kao de-ter-mi-nan-te obi-ma na-ci-o-nal-nog do-hot-ka i za-po-sle-no-sti (us-po-sta-vlja-nje rav-no-te-žnog ni-voa na-ci-o-nal-nog do-hot-ka – me-tod

šted-nja-in-ve-sti-ci-je)

284. Šta determiniše obim nacionalnog dohotka i zaposlenosti?

285. Tokom međusobnog delovanja štednje i investicija: a) štednja zavisi od...? – b) investicije zavise od...? i od c)...?

286. Sa rastom neto društvenog proizvoda (nacionalnog dohotka) kako se ponašaju štednja i investicije? (komentar slike br. 3.1.)

287. Opiši prvi slučaj u kome međusobno delovanje štednje i investicija determiniše nacionalni dohodak?

288. Opiši drugi slučaj u kome međusobno delovanje štednje i investicija determiniše nacionalni dohodak?

289. Opiši treći slučaj u kome međusobno delovanje štednje i investicija determiniše nacionalni dohodak?

290. Da li neravnotežni nivo nacionalnog dohotka može dugo da traje?

291. Da li ravnotežni nivo nacionalnog dohotka može da bude na raznim nivoima zaposlenosti?

3.7. PRIN-CIP MUL-TI-PLI-KA-TO-RA

292. Šta je princip multiplikatora?

3.7.1. Uti-caj pro-me-na u in-ve-sti-ci-ja-ma
na obim na-ci-o-nal-nog do-hot-ka

293. **Da li od ređe no povećanje u obimu investicija dovođi do povećanja nacionalnog dohotka u istom, ili većem obimu?**

294. **Da li smanjenje u obimu investicija dovođi do smanjenja nacionalnog dohotka u istom ili većem obimu?**

295. **Šta pokazuje multiplikator? (primer)**

296. **Objasniti odnos između multiplikatora i marginalne sklonosti štednji odnosno potrošnji?**

297. **Objasniti ponašanje primarnih primalaca dohotka u industriji kapitalnih dobara koje nastaje posle povećanja investicija i uticaj tog ponašanja na nacionalni dohodak?**

3.7.2. Uti-caj pro-me-na u šted-nji na obim na-ci-o-nal-nog do-hot-ka

298. **Kako i koliko pro-mene u štednji tj. sklonosti štednji, odnosno u štediteljnosti, utiču na veličinu nacionalnog dohotka i za poslelost? (analiza slike br. 3.2.)**

299. **Kako i koliko pro-mene u štednji tj. sklonosti štednji, odnosno u štediteljnosti, utiču na veličinu nacionalnog dohotka i za poslelost? (Objasniti navedenu situaciju u praksi)**

300. **Šta je to multiplikator zaposlenosti?**

301. **Osnovni zaključci o principu multiplikatora: Do čega dovodi povećanje investicija i sklonosti potrošnji i smanjivanje sklonosti štednji?**

302. **Osnovni zaključci o principu multiplikatora: Do čega dovodi smanjenje investicija i sklonosti potrošnji i povećanje sklonosti štednji?**

303. **Osnovni zaključci o principu multiplikatora: Kakav efekat ima svaka promena u investicijama i u štednji?**

3.8. PA-RA-DOKS ŠTE-DLJI-VO-STI

304. **Shvatanja kejsijanaca u vezi sa: a) uticajem porasta nacionalnog dohotka na investicije i b) u vezi sa štedljivošću nasuprot potrošnji?**

305. **Shvatanja marginalista o štednji?**

306. **Šta kejsijanci smatraju o marginalističkoj tvrdnji da je štedljivost uvek dobra i poželjna?**

307. **Šta se dešava ako se preko nivoa pune zaposlenosti povećavaju tražnja i prodaja a ne štedi se?**

308. **Da li je u praksi češće stanje pune zaposlenosti ili stanje nezaposlenosti?**

309. Po Kejnsu, do kakvih rezultata dovodi primena marginalističke doktrine štedljivosti na stanje: 1) ne za po sle no sti, 2) ne is ko ri šće no sti pro duk ci o nih re sur sa, 3) ma le tra žnje, 3) ne do volj nih in ve sti ci ja i 4) ni ske ku pov ne mo ci sta nov ni šva?
310. Kada se privreda nalazi u stanju nezaposlenosti kakav paradoks se dešava?
311. Šta je suština paradoksa štedljivosti?
312. Kada je u privredi stanje nezaposlenosti kako se odvija paradoks štedljivosti od situacije povećane štednje do situacije kada se dalje povećava pad štednje?
313. Da li je podsticanje na štednju, odnosno suzdržavanje od potrošnje u stanju nezaposlenosti i depresije, kakva je bila tridesetih godina prošlog veka, vodi obnavljanju prosperiteta ili suprotno?
314. Kakav je odnos paradoksa štedljivosti i socijalnih posledica kod marginalista, a kakav kod kejnsonianaca?
- 3.9. RAVNO-TE-ŽNI NI-VO NA-CI-O-NAL-NOG DO-HOT-KA NA NI-VOU PU-NE ZA-PO-SLE-NO-STI– de-fla-ci-o-ni i in-fla-ci-o-ni „gep“
315. Da li ravnotežni nivo nacionalnog dohotka može da bude na različitim nivoima zaposlenosti?(Ako može koji su to nivoi zaposlenosti?)
316. Da li je ravnotežni nivo nacionalnog dohotka istovremeno najviši i najpoželjniji nivo nacionalnog dohotka?

317. Osnovne karakteristike nivoa ravnotežnog nacionalnog dohotka koji odgovara nivou pune zaposlenosti? Kojim merama fiskalne politike se postiže nivo ravnotežnog nacionalnog dohotka kada su investicije visoke kolika je i štednja i koji odgovara nivou pune zaposlenosti?

318. Osnovne karakteristike nivoa ravnotežnog nacionalnog dohotka koji je viši od nivoa pune zaposlenosti?

319. Osnovne karakteristike nivoa ravnotežnog nacionalnog dohotka koji je niži od nivoa pune zaposlenosti?

320. Kada se privreda nađe u stanju pune zaposlenosti: 1) da li su iskorišćenni svi faktori proizvodnje, 2) da li nacionalni dohodak i proizvodnja mogu dalje da rastu i 3) kako se ponaša inflacioni «gep»?

321. Kada se privreda nađe u stanju koje je niže od pune zaposlenosti da li deflacioni «gep» dovodi so multiplikatorskog efekta na proizvodnju i nacionalni dohodak?

3.10. PRIN-CIP AK-CE-LE-RA-CI-JE

322. Objasniti princip akceleracije?

4. SA-VRE-ME-NA POST-KEJ-NSI-JAN-SKA MA-KRO-E-KO-NOM-SKA PO-LI-TI-KA

323. U kojim situacijama savremena postkejsijanska teorija determinisanosti nacionalnog dohotka ukazuje na neophodnost državnog intervencionizma?

4.1. MONETARNO-KREDITNA POLITIKA PROTIV RECESIJE,
NEZAPOSLJENOSTI I INFLACIJE TRŽNJE

324. Prema zahtevima kojima se maksimizira ekonomski rast, kada i kako centralne banke treba da kontrolišu ponudu novca i kreditu u zemlji?

325. Prema stavovima savremene postkejsijanske makroekonomske politike kakva monetarna politika deluje u pravcu otklanjaja recesije, deprezije i nezaposlenosti, odnosno deprezije otnog tj. deflacije otnog „gepa“, a kakva monetarna politika deluje u pravcu otklanjaja inflacije zbog preterane tržnje, tj. inflacije otnog „gepa“, i obezbeđenja pune zaposlenosti bez inflacije?

326. Da li se u periodu duboke depresije, sredstva monetarne politike, odnosno manipulisanje kamatnom stopom, pokazuju kao dovoljno efikasna ?

4.2. FISKALNA POLITIKA PROTIV RECESIJE,
NEZAPOSLJENOSTI I INFLACIJE TRŽNJE

327. Šta u širem smislu obuhvata fiskalna anticiklusna ekonomska politika?

4.2.1. Poreska politika

4.2.1.1. Dejstvo povećanja poreza na nivona-cionalnog dohotka i zaposlenost

328. Poreska politika - dejstvo povećanja poreza na nivu

naći oć nalć nog doć hotć ka i zać poć sleć nost?

4.2.1.2. Ć Dej-stvo sma-nje-nja po-re-za na ni-vo
na-ci-o-nal-nog do-hot-ka i za-po-sle-nost

329. Poreska politika - dejć stvo smanjenja poć reć za na nić vo
naći oć nalć nog doć hotć ka i zać poć sleć nost?

4.2.2. Bu-džet-ska po-li-ti-ka

330. Šta obuhvata budžetska politika?

331. Objasniti budžetsku politiku u svetlu Kejnsovog državnog intervencionizma (država vrć ši dić rektć nu proć izć vodć nu funkć cić ju, drć žać va se poć jać vljuć je kao već lić ki kuć pac i poć troć šać, uticaj na nivo ukupnih investicija, proć izć voćenje mulć tić plić koć vać nih efeć kata na obim proć izć vodć nje, naći oć nalć ni doć hoć dak i zać poć sleć nost)?

4.2.3. Ć An-ti-de-pre-siv-na i an-ti-in-fla-ci-o-na fi-skal-na po-li-ti-ka
(po-re-ska i bu-džet-ska po-li-ti-ka)

332. Šta se oćekuje od fić skalć ne poć lić tić ke (poć reć ske i buć džetć ske poć lić tić ke)
kao jedne od savremene postkejsijanske makroekonomske politike
?

333. Kako fiskalna politika kao jedna od savremene postkejsijanske makroekonomske politike, (poreska i budžetska politika) ostvaruje ono što se od nje oćekuje? (Oćekuje se: 1) da odrć žać va tać kav nić vo ukupć ne efekć tivć ne trać žnje koć ji je doć voljć no vić sok da spreć Ći reć ceć sić ju, deć preć sić ju i mać sovć nu neć zać poć sleć nost, ali ne i suć vić še vić sok da doć zvoć li poć jać vu inć flać cić je traćnje i

2) da inovešćici je budu višoke količine viška i štednja i to na nivou pu ne za poslenosti.)

4.2.3.1. An-ti-de-pre-si-o-na, od-no-sno eks-pan-zi-o-na fi-skal-na po-li-ti-ka

334. Na koja dva načina se sprovodi postkejsijanska antidepresiona, odnosno ekspanziona fiskalna politika?

335. Kakve efekte će da proizvede postkejsijanska antidepresiona, odnosno ekspanziona fiskalna politika tj. povećanje javnih rashoda i smanjenje poreza?

336. U situaciji nislazne faze privrednog ciklusa da li se prvo pribegava kejsijanskoj ekspanzionoj monetarnoj politici ili ekspanzionoj fiskalnoj politici?

337. Koje je glavno kejsijansko sredstvo antidepresivne fiskalne politike za suzbijanje nezaposlenosti?

338. Šta je u novije vreme težište antidepresivne fiskalne politike?

4.2.3.2. An-ti-in-fla-ci-o-na, od-no-sno kon-trak-ci-o-na fi-skal-na po-li-ti-ka

339. Kada se primenjuje antiinflaciona, odnosno kontrakciona fiskalna politika?

340. Šta je inflacija tražnje?

341. U situaciji uzlazne faze privrednog ciklusa kada postaje inovešćici je i

po trošnja na nivou pu ne za posle nosti pre te da do ve du pri vre du u stanje in flaci onog „ge pa“, da li se prvo stavlja u pokret najpre kontrakciona monetarna politika, tj. Politika ograničavanja kredita, ili antiinflaciona, odnosno kontrakciona fiskalna politika?

342. Na koja dva načina se sprovodi antiinflaciona, odnosno kontrakciona fiskalna politika?

4.2.3.3. Bu-džet-ski de-fi-cit i bu-džet-ski su-fi-cit

343. Da li antidepresiona, odnosno ekspanziona fiskalna politika ili antiinflaciona, odnosno kontrakciona fiskalna politika dovode dopovećanja budžetskih rashoda?

344. Objasniti šta je to deficitarno finansiranje, a šta državni zajam?

6. DU-GO-ROČ-NI EKO-NOM-SKI RAST

345. Šta je glavni ekonomski cilj svake privrede?

346. Zbog kojih razloga, koji direktno ili indirektno utiču na faktore proizvodnje, rad, kapital i tehnologiju, dugoročni ekonomski rast, odnosno proizvodnja i zaposlenost, variraju?

6.1. OSNOV-NE KA-RAK-TE-RI-STI-KE PO-NA-ŠA-NJA PRI-VRE-DE NA DU-GI I KRAT-KI ROK

347. Koja je osnovna razlika između modela dugoročnog i modela kratkoročnog ponašanja privrede?

348. Kada je u pitanju *mođ deđ I duđ gođ ročđ nog i mođ deđ I kratđ kođ ročđ nog pođ nađ šađ nja priđ vređ de* t kakve su cene na dugi rok i da li reaguju na promene ponude i tražnje, a kakve su na kratak rok i kakve to ima posledice na efekte ekonomske politike na dugi i na kratki rok?
349. Kako ekođ nomđ ska pođ liđ tiđ ka utiđ će na pođ nađ šađ nje ceđ na na duđ gi rok?
350. Na dugi rok: 1) šta je sa prođ izđ vodđ njom, odđ nođ sno od čega zavisi ekođ nomđ ski rast od mođ neđ tarđ nog fakđ tođ ra ili od pođ nuđ de kađ piđ tađ la i rađ da, kao i rasđ pođ lođ žiđ ve tehđ nođ lođ giđ je, i 2) da li se cene, buđ duđ ci da su, na duđ gi rok fleđ siđ bilđ ne, priđ lađ gođ dađ vađ ju i usđ pođ stađ vljađ ju ravđ nođ teđ žu izđ međ đu pođ nuđ de i trađ žnje?
351. Na kratki rok: 1) da li će monetarna politika izazvati promene najvećeg broja cena, odnosno da li će povlačenje dela novca iz opticaja odmah da izazove smanjivanje plata u svim preduzećima i da li će sva preduzeća trenutno da smanje cene svojih proizvoda, 2) kađ da su ceđ ne riđ gidđ ne, što je sluđ čaj sa kratđ kim rođ kom , od čega zavisi obim proizvodnje, 3) šta utiče na tražnju, 4) zbog čega je moguće koristiti monetarnu i fiskalnu politiku u prođ ceđ su stađ biđ liđ zađ ciđ je priđ vređ de, pođ veđ ćađ nja prođ izđ vodđ nje i ekođ nomđ skog rađ sta.

6.2. Ā OSNOV-NA OBE-LEŽ-JA DU-GO-ROČ-NOG EKO-NOM-SKOG RA-STA

352. U mođ derđ nom peđ riđ ođ du, prođ međ ne u priđ vredđ nođ strukđ tuđ ri su nađ stađ le kao ređ zulđ tat kog procesa?
353. Zbog čega je sa intenziviranjem ekonomskog rasta opalo učešće poljoprivrede u ukupnoj privrednoj strukturi?

6.3. Ā TE-O-RI-JE DU-GO-ROČ-NOG

EKO-NOM-SKOG RA-STA

354. Šta se objašnjava teorijama dugoročnog ekonomskog rasta?

355. Koja dva razdoblja su tokom razvoja imale teorije dugoročnog ekonomskog rasta?

6.3.1. Neo-kla-sič-na te-o-ri-ja du-go-roč-nog eko-nom-skog ra-sta

356. Na kojoj teoriji se temelji Solovljev model, od čega je Solou pošao i šta je konstatovao u vezi sa faktorima ekonomskog rasta?

6.3.1.1. Stopa štednje, rast obima ukupnog kapitala i dugoročni ekonomski rast

357. Po Solou od čega zavisi ekonomski rast?

358. Od čega zavisi rast obima novih investicija?

359. Na koja dva načina može da se utiče na povećanje nacionalne štednje?

360. Šta je budžetski deficit sa aspekta nacionalne štednje i na koja dva načina budžetski deficit može da se finansira?

361. Čemu je jednak obim ukupnog kapitala jedne države?

362. Od čega zavisi visina amortizacije?

363. Objasniti dugoročni ravnotežni nivo obima ukupnog kapitala, posebno sa aspekta ekonomskog rasta?

364. Objasniti situaciju kada obim novih investicija premašuje iznos amortizacije: šta se dešava sa obimom ukupnog kapitala i prelaže li zakon u novostanje dugoročne ravnoteže nivoa obima ukupnog kapitala. (stopa štednje se povećava, povećava se obim novih investicija ...)?

365. Objasniti situaciju ako je obim novih investicija manji od amortizacije: šta se dešava sa ukupnim kapitalom i privredom u celini?

366. Po Solovljevom metodu ekonomskog rasta šta je ključna determinanta dugoročne ravnoteže nivoa obima ukupnog kapitala?

6.3.1.2. Rast stanovništva, tehnološki progres i dugoročni ekonomski rast

367. Rast stanovništva, tehnološki progres i dugoročni ekonomski rast?

6.3.2. Teorije endogenog (unutrašnjeg) dugoročnog ekonomskog rasta

368. Kako se objašnjava da se komparativna prednost tehnologija grupišu u posebnim regionima, kao što se to dogodilo na primer u blizini San Franciska, u čuvenoj *Silicon Valley* i u kojoj su koncentrisani vodeći proizvođači računara.

369. Na kom modelu ekonomskog rasta se temelji zatvorena privreda?

370. Zašto tvorena privreda je: 1) ... , i 2) ... Zbog toga od koje pretpostavke se pošlo u modelu zatvorene privrede?

6.3.3.1. Međuнародни токови капитала u otvorenoj privреди i dugoročni ekonomski rast

371. Kakva je realnost današnje svetske privrede: većina su otvorene ili većina su zatvorene privrede?

372. Zašto u uslovlima funkcionalnisanja otvorenih privreda, pretpostavka neoklasičnog modela ekonomskog rasta koja se odnosi na jedinstvenost štednje i investicije nije održiva? (primer Japana i Jugoslavije)

373. Kada su u pitanju međuнародни токови robe i usluga u otvorenoj privреди i dugoročni ekonomski rast - razvojne strategije - koja dva pristupa su se iskristalisala?

374. Osnovne karakteristike strategije otvorene privrede – jako i skromno izvozno orijentisane privrede - izvozna orijentacija?

375. Osnovne karakteristike strategije uvozne supstitucije – jako zatvorene i blago zatvorene privreda?

7. REGULATORNE FUNKCIJE DRŽAVE U SAVREMENIM PRIVREDAMA

376. **Šta su regulatorne funkcije u savremenim tržišnim privredama?**
377. **Regulatorna funkcija države u redistributivnom sektoru?**
378. **Šta je cilj regulatorne funkcije države u stabilizacionom sektoru u savremenim tržišnim privredama?**
379. **Monetaristički model realizacije regulatorne funkcije države u stabilizacionom sektoru?**
380. **Regulatorne funkcije države u razvojnostrukturnom sektoru?**
381. **Regulatorne funkcije države u sektoru ekonomskih odnosa sa inostranstvom?**
382. **Regulatorne funkcije države u sektoru ekološke politike?**

Literatura za spremanje ispita:

doc. dr Ivica Stojanović, *EKONOMIJA, «Megatrend» Univerzitet primenjenih nauka, Beograd, 2002.*

